

Sosiaali- ja terveysministeriö

Diaarinumero: VN/20873/2026

KUUROJEN LIITTO RY:N LAUSUNTO

Kuurojen Liitto ry katsoo, että valtionavustusten myöntämistä koskevien kriteerien täsmentäminen valtioneuvoston asetuksella on lähtökohtaisesti kannatettava uudistus. Kuurojen Liitto ry pitää tärkeänä, että valtionavustusten tavoitteet tukevat kansalaisyhteiskunnan monimuotoisuutta ja järjestöjen mahdollisuuksia edistää eri väestöryhmien oikeuksia. Erityistä huomiota tulee kiinnittää siihen, että myös pienet ja haavoittuvassa asemassa olevat ryhmät, kuten kuurot ja viittomakieliset, voivat osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ja päätöksentekoon. Ilman järjestöjen tekemää oikeuksien valvontaa monien vähemmistöjen ja erityisryhmien ääni jää helposti kuulumatta.

Pidämme ongelmallisena, että avustuskriteereissä sosiaalisen hyvinvoinnin edistäminen näyttää jäävän terveyden edistämisen ja kohtaavan työn varjoon. Sosiaalisen hyvinvoinnin, osallisuuden, yhteisöllisyyden, kielellisten oikeuksien ja yhteiskunnallisen vaikuttamisen edistäminen ovat keskeinen osa järjestöjen perustehtävää ja kohtaavaa toimintaa, eikä niiden merkitystä tule kaventaa avustuskriteereillä.

Asetukseen tulee lisätä säännös, joka selventää, että myös neuvonta, asiantuntijatyö, koulutus, kehittäminen, koordinaatio, viestintä ja vaikuttamistyö voivat olla rahoituslain mukaista avustettavaa toimintaa silloin, kun toiminta edistää sosiaalista hyvinvointia tai terveyttä.

Järjestöjen yhteiskunnallinen vaikuttamistyö on olennainen osa toimivaa demokratiaa. Erityisesti valtakunnalliset järjestöt kokoavat jäsenistönsä kokemuksia, tunnistavat palvelujärjestelmän kehittämistarpeita ja välittävät niitä lainsäädännön valmisteluun sekä poliittiseen päätöksentekoon. Tämä on keskeinen osa osallistuvaa demokratiaa ja kansalaisten mahdollisuutta vaikuttaa myös vaalien välillä.

Kuurojen Liitto on tehnyt pitkäjänteistä vaikuttamistyötä vuosikymmenten ajan viittomakielisten henkilöiden oikeuksien edistämiseksi. Lausunnoissaan ja oikeuksienvilvontatyössään liitto tuo esiin keskeiset lainsäädäntöön ja palvelujärjestelmään liittyvät kehittämiskohteet, joiden edistäminen ei olisi mahdollista ilman järjestöjen asiantuntemusta ja vaikuttamistyötä.

Kuurojen Liiton toiminnan perustana ovat Suomen perustuslain 17 § 3 momentissa turvatut kielelliset ja kulttuuriset oikeudet, yhdenvertaisuuslaki (1325/2014) sekä YK vammaisten henkilöiden oikeuksia koskeva yleissopimus. Näiden velvoitteiden toteutuminen edellyttää vahvaa ja itsenäistä kansalaisjärjestökenttää, jolla on mahdollisuus tuoda esiin viittomakielisten ja kuurojen näkökulmia ja kehittämistarpeita.

Viittomakielisten henkilöiden kielellisiin oikeuksiin, palvelutarpeisiin ja arjen tilanteisiin liittyvä erityisasiantuntemus on pitkälti järjestöjen hallussa. Kuurojen Liitto pystyy tarjoamaan suomalaisella ja suomenruotsalaisella viittomakielellä vertaistukea, asiakasneuvontaa ja yhteisöllistä toimintaa tavalla, johon julkisella sektorilla ei aina ole riittäviä valmiuksia tai osaamista.

Pidämme tärkeänä, että asetuksen valmistelussa turvataan järjestöjen autonomia. Valtionavustusjärjestelmän tulee mahdollistaa järjestöjen itsenäinen toiminta niiden sääntöjen, jäsenistön tarpeiden ja asiantuntemuksen pohjalta. Julkisen vallan ohjauksen ei tule kaventaa järjestöjen mahdollisuuksia määritellä omia tavoitteitaan tai harjoittaa riippumatonta oikeuksien valvontaa, asiantuntijatyötä ja kohtaavaa toimintaa.

Markku Jokinen
toiminnanjohtaja
Kuurojen Liitto ry